

5. Nevrlı, Ya. (1938). *Hramatyka ukraınskoi movy. Chastyna druha. Skladnia (Syntaksa)*. [Grammar of the Ukrainian language. Part two. Syntax]. Uzhhorod (in Ukr.).
6. Shtets, M. (1969). Literaturna mova ukraıntsv Zakarpattia i Skhidnoi Slovachchyny (pislia 1918). [Literary language of Ukrainians of Transcarpathia and Eastern Slovakia (after 1918)]. *Pedahohichniy zbirnyk № 1. Serii movoznavcha [Pedagogical collection No. 1. Linguistic series]*. Slovatske pedahohichne vydavnytstvo. Bratislava (in Ukr.).
7. Tsyhanok, H.M. Kvalifikatsiia ukraınskykh fonetychnykh terminiv u systemi linhvistychnoi terminolohii. In *Actual scientific achievements – 2019: XV International scientific and practical conference (Prague, 22.06.2019 – 30.06.2019)*. Retrieved from: <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/6748/1/%D0%A6%D0%B8%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%BA%20%D0%93.%20%D0%9C.%20%D0%9A%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85%20%D1%84%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D0%B2.pdf> (Access mode: 24.08.2020) (in Ukr.).

УДК 811.161.2'373.46

<http://orcid.org/0000-0001-7798-73>

О.А. ДІЛЬНА
м. Львів, Україна

НОВІ ПРОФЕСІЙНІ РОЛІ ВЧИТЕЛЯ ТА ЇХНІ НАЗВИ: ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

У статті проаналізовано найновіші терміни, що з'явилися в педагогіці, з погляду доцільності їхнього використання. З'ясовано значення й походження таких термінів: коуч, фасилітатор, тьютор, ментор, модератор, едвайзер та супервайзер (супервізор). Описано, яким чином семантика чужомовних назв накладається на визначення функцій, що їх виконують сучасні вчителі. Запропоновано найбільш доречні замітники запозичених термінів (власне українські та інішомовного походження).

К л ю ч о в і с л о в а: запозичені слова, англізми, педагог, учитель, педагогічна термінологія.

У сучасному світі багатозадачність є професійною ознакою фахівців, що працюють у різних сферах. Це стосується й учителів, які в складних умовах сучасного освітнього процесу – віддалене навчання в умовах пандемії, віддалене та змішане навчання в умовах воєнного стану – здобувають нові знання й навички роботи та виконують ролі, що нерідко виходять за межі традиційного уявлення про вчителя.

У концепції Нової української школи йдеться про вчителя, який уже не є єдиним наставником і джерелом знань, а є водночас коучем, фасилітатором,

© О.А. ДІЛЬНА, 2023

тьютором, модератором в індивідуальній освітній траєкторії дитини (Грищенко, 2016: 18). Інколи перелік ролей учителя ширший, наприклад: 1) фасилітатор, консультант, тьютор, едвайзер, менеджер, модератор, наставник, лідер (Черній, 2022: 17); 2) вихователь, фасилітатор, супервайзер, тьютор, коуч, модератор (Павлик, 2021: 8).

Окрім уже відомих назв *консультант, менеджер, наставник, лідер*, для позначення діяльності педагогів пропонують використовувати нові й незвичні чужомовні іменники, які порівняно недавно з'явилися в українській мові. Тому в мовців виникають сумніви щодо їхнього значення і щодо доречності їхнього вживання.

У цій статті з'ясуємо джерела походження нових педагогічних термінів, значення, з якими їх уживають, а також спробуємо відшукати власне українські замітники для чужих назв.

Останніми роками в педагогічній термінології з'явилося багато запозичень, насамперед це англізми, рідше – запозичення з класичних мов, які функціонували в інших терміносистемах, а в педагогіці набувають нового значення. Засилля чужомовних термінів у комп'ютерній чи економічній науці вже давно не дивує ні мовознавців, ні пересічних мовців, але поширення англізмів у сфері освіти видається штучним і небажаним явищем.

Багато сучасних українських мовознавців досліджували запозичення (Ажнюк, 2001; Архипенко, 2004; Григоренко, 2014; Козуб, 2017 та інші). Іншомовні слова в різних терміносистемах української мови також неодноразово були об'єктом аналізу, а саме: в науково-технічній (Скорейко-Свірска, 2008), економічній (Дьолог, 2019), масмедіа (Гурко, 2012).

Комплексне дослідження запозичень у педагогічній термінології є надзвичайно актуальним, адже кількість нових термінів чужомовного походження в освітянському середовищі невпинно росте. Варто з'ясувати, чи завжди йдеться про виправданий факт запозичення, чи винятково моду на нові слова й небажання шукати готові українські відповідники або творити нові.

Іноді від запозичених термінів не можна відмовитися, адже вони приходять разом із новим поняттям чи винаходом і вкорінюються водночас із ними (Байбакова, 1994: 44). Запозичення виправдані й корисні тоді, коли їх не можна замінити словами рідної мови, і коли вони вже ввійшли в її словниковий запас, а також такі, які мають лише неповні синоніми в певній мові та вносять у поняття, яке передають, особливий уточнювальний відтінок (Іващшин, 1992: 115). Термін *коуч* з'явився в українській мові шляхом транслітерації англійського слова зі спортивного лексикону (*coach*). Перекладають його як *репетитор, тренер, особистий інструктор* (Малишев & Петраковський, 2000: 88). Прикметно, що всі три відповідники є термінами іншомовного походження і давно побутують у мовленні.

Коуч, на відміну від викладача, не дає готових рішень чи правильних порад (Пивовар, 2019). Як правило, *коуч* – це професійний психолог, який допомагає людям знайти їхні приховані резерви, створюючи психологічні умови для того, щоб людина змогла зробити це самостійно. За своєю суттю *коуч* більше схожий на уважного співрозмовника.

У педагогіці *коучем* називають того, «хто спеціалізується на розвитку вміння досягати поставленої мети» (Михайлова, 2020: 90), тобто йдеться про наставника. Описуючи діяльність *коуча*, використовують дієслова *надихати*,

мотивувати, підтримувати. Тобто він надихає, мотивує, підтримує, допомагає досягти мети, рухатись більш ефективно, розвивати сильні сторони особистості (Степикіна, 2012: 257).

Замість чужого незвичного слова краще використовувати українське *наставник*. Наставник – це той, хто дає поради, навчає (СУМ 5: 198). Учитель і є тим, хто надихає учнів, допомагає дітям розвиватися й досягати поставлених цілей, супроводжує і підтримує учнів у процесі їхнього освітнього поступу. Тобто ті функції, які приписують коучам, у навчальному закладі виконують учителі й психолог.

Ще один незвичний іменник, який у терміносистемі педагогіки рекомендують застосовувати щодо вчителя і його діяльності, – це *фасилітатор*. З'явився термін шляхом транслітерації англійського слова *facilitator*. Так у бізнесі називають особу, «яка забезпечує успішну групову комунікацію» (Кузенко & Мацук, 2018: 161). У педагогічних словниках натрапляємо на такі українські відповідники цього чужомовного терміна: *ведучий, керівник* (Михайлова, 2020: 184; Помазан, 2021: 89).

Фасилітатор – це людина, яка допомагає групі людей краще працювати разом, розуміти їхні спільні цілі та планувати, як досягти цих цілей під час зустрічей чи обговорень. Водночас він залишається нейтральним і не займає певної позиції в обговоренні.

Фасилітатор виконує такі функції: організовує процес, залучає учасників і структурує роботу групи так, щоб, використовуючи повний потенціал, разом досягнути цілі; створює середовище, простір (де, наприклад, люди навчаються) та налагоджує процес групової взаємодії, але не обов'язково є джерелом знання; стежить за завданнями й відчуттями учасників, взаємозв'язками; є експертом із методів групової взаємодії. Фактично, це особа, яка поєднує в собі функції керівника, лідера й учасника процесу (Топол, 2020).

Учитель під час уроку виконує ті самі функції, які приписують *фасилітатору*: організовує роботу цілого класу й окремих груп, налагоджує взаємодію між учнями й між групами, стежить за їхньою роботою. Нейтральність, або неупередженість, для вчителя також є обов'язковою професійною рисою. За потреби він виступає в ролі ведучого чи керівника.

Іменник *тьютор* з'явився в українській мові шляхом транслітерації англійського *tutor*, яке перекладають як *репетитор, наставник, опікун* (Малишев & Петраковський, 2000: 455). Історично поняття виникло в Оксфорді та Кембриджі. Тоді були професори й асистенти професорів, які проводили заняття, а також *тьютори* – люди, які допомагали кожному студентові вибудувати його власний алгоритм, його власну систему засвоєння знань (Помазан, 2021: 87). В Англії в старших класах граматичних шкіл і в педагогічних коледжах *тьюторами* призначають досвідчених учителів, які в навчальний час викладають свій предмет за спеціальністю, а після уроків проводять виховну роботу з 5–10 чи 15 учнями (Гончаренко, 1997: 335–336).

Учитель-тьютор – це особа, яка проводить індивідуальні або групові заняття, репетитор, наставник, надавач освітніх послуг; ключова фігура в дистанційному навчанні, що відповідає за проведення занять. Особливу потребу в діях *тьютора* мають здобувачі освіти інклюзивних груп (Павлик, 2021: 5).

В українських школах виховною роботою займаються вчителі, класні керівники, психологи. Учитель так само веде групові заняття, а за потреби може

вести й індивідуальні; часто виконує роль приватного репетитора; відповідає за проведення занять віддалено. В інклюзивному класі працює асистент учителя. Інших педагогічних працівників, які б виконували такі функції, у сучасних школах немає, а тому нема потреби вводити новий термін.

Термін *ментор*, яким зараз активно послуговуються в педагогіці, відомий уже давно. В одинадцятитомному словнику української мови зафіксовано: *ментор* – заст. наставник, керівник, вихователь (СУМ 4: 762). Походить цей іменник від грецького *Mentor*: у давньогрецькій міфології так називали приятеля Одиссея, який був опікуном його дому, коли герой брав участь у Троянській війні.

У сучасному освітньому процесі *ментор* – це наставник, готовий ділитися з дитиною власним досвідом. Він допомагає учням створювати власне середовище для навчання; вивчати щось нове щодня; поглиблювати знання у сфері своїх інтересів; займатися саморозвитком; стежити за власним процесом навчання і використовувати для цього власні ресурси; дізнаватися щось нове один в одного, у своїх однолітків; вчитися протягом виконання певної роботи; вибудовувати цілісне сприйняття навчального матеріалу, а також надає інформаційну та комунікаційну підтримку (Донська, 2018).

Іноді *ментором* називають викладача, який працює з обдарованою особистістю, що демонструє високі показники успішності та чий потенціал ще не розкритий повністю. До функцій *ментора* дослідники зараховують: інтелектуальне стимулювання, емоційну підтримку та захист, набуття пізнавальної впевненості (Котенєва & Карлова, 2021: 340). Учителю так само працює з різними учнями, зокрема з обдарованими, ділиться з ними власним досвідом, стимулює і підтримує.

Іменник *модератор* походить від латинського *moderor* – той, що стримує. У педагогічному словнику це слово має такі значення: 1) особа, яка веде конференцію, семінар, диспут і слідкує за додержанням правил; 2) людина, яка відповідає за дотримання встановлених норм поведінки на інтернет-ресурсах, частіше форумах; 3) людина, яка проводить соціологічні дослідження; 4) організатор роботи фокус-груп (Михайлова, 2020: 108).

Учитель-модератор – це організатор групової роботи, що активізує та регламентує процес взаємодії учасників групи на основі демократичних принципів. Тобто той, хто провадить (модерує) навчальний процес. Це одночасно і наставник, і керівник, який підтримує та організовує активну роботу групи здобувачів вищої освіти. Результатом його діяльності є комфортна атмосфера довіри (Гвоздій & Устянська, 2019: 148–149). У класі під час уроку або інших заходів цим модератором здебільшого є вчитель, який організовує роботу класу.

Терміни *едвайзер* і *супервайзер* (*супервізор*) потрапили до педагогічної термінології з бізнесу. *Едвайзер* [від англ. *adviser* – радник, консультант (Малишев & Петраковський, 2000: 31)] – це, як правило, людина з більшими і глибшими знаннями в конкретній галузі. Це експерт, який допомагає команді вирішити низку стратегічних завдань у сфері, у якій у неї не вистачає компетенцій. Цілком очевидно, що педагог має більше знань і досвіду, ніж його учні, а тому допомагає їм у процесі навчання, виконуючи роль радника й консультанта.

Супервайзер / *супервізор* [англ. *supervisor* – спостерігач, керівник (Малишев & Петраковський, 2000: 429)] – це адміністративна посада в різних галузях бізнесу, державних установах, а також у наукових та освітніх інститутах. *Педа-*

гог-супервайзер – це організатор навчального процесу. Він організовує та контролює процес навчання й спілкування всіх учасників педагогічної взаємодії (Павлик, 2021: 6). Це фахівець із високим рівнем кваліфікації та успішним досвідом роботи, який здійснює свою діяльність із метою професійної підтримки та професійного розвитку педагогічних працівників закладів дошкільної і загальної середньої освіти, тренерів і тренерів-педагогів, сприяє налагодженню партнерства між усіма учасниками освітнього процесу в умовах реформування системи освіти в Україні, упровадження концепції Нової української школи (Михайлова, 2020: 175). Отже, це педагог, що має значний досвід роботи і допомагає колегам. Для позначення цього поняття в українській мові є термін *методист*, обов'язком якого є вивчення стану викладання певного предмета, організація методичної роботи з учителями, надання допомоги вчителям у проведеному навчально-виховній роботі (Гончаренко 1997, 207).

Проаналізувавши сучасні освітні документи, робимо висновок, що сучасний учитель, окрім того, що власне навчає (*учитель* – особа, яка навчає, викладає який-небудь навчальний предмет у школі (СУМ 10: 536), має низку інших обов'язків та інколи виконує такі ролі: тренер, репетитор, керівник, лідер, наставник, організатор, радник, консультант, спостерігач, учасник навчального процесу тощо. Для позначення цих ролей у сучасній педагогіці пропонують використовувати нові чужомовні терміни: *коуч*, *фасилітатор*, *тьютор*, *ментор*, *модератор*, *едвайзер*, *супервайзер* (*супервізор*) тощо.

Варто зазначити, що в «Класифікаторі професій» жодного з наведених вище термінів як назв професіоналів, що працюють у закладах освіти нема, але подано такі: *вчитель закладу загальної середньої освіти*, *методист*, *педагог-організатор*, *вчитель початкових класів*. Отже, в офіційно-діловому стилі мовлення прийнятними є саме ці назви педагогічних професій.

Основними причинами появи незвичних чужомовних термінів у мовленні педагогів можна назвати ті самі, що й в інших терміносистемах: тенденція до лаконізму, прагнення до однозначності терміна, більша престижність слів-запозичень, що здаються сучаснішими, ніж їхні українські відповідники. Проте не варто нехтувати власне українськими мовними засобами, вживаючи запозичені, через хибне уявлення про те, що чуже слово може підвищити авторитет мовця і «надати ваги не надто престижним професіям» (Дьолог, 2019: 14). Використовують незвичні іншомовні терміни, щоби привернути увагу читача.

Зважаючи на викладене вище, робимо такі висновки. По-перше, кожен із сучасних чужомовних термінів, які пропонують використовувати щодо вчителя, має українські відповідники (доволі часто не один): *коуч* – репетитор, тренер, особистий інструктор; *фасилітатор* – ведучий, керівник; *тьютор* – репетитор, наставник; *ментор* – наставник; *модератор* – ведучий, організатор; *едвайзер* – радник, консультант; *супервайзер* / *супервізор* – керівник, спостерігач, організатор. Цей перелік відповідників іншомовного та власне українського походження доводить, що нові педагогічні терміни позначають уже відомі поняття. По-друге, чужомовні назви своєю семантикою частково накладаються на визначення тих функцій, які виконують педагоги. По-третє, не варто беззастережно вводити в педагогічну термінологію назви, які використовують в інших терміносистемах, зокрема спорту, бізнесу й менеджменту.

Отже, замість того, щоб активно запозичати нові терміни, чужі для нашої мовної системи, варто послуговуватися вже відомими, адже пропоновані назви но-

вих соціальних ролей учителя не позначають нового поняття, а лише слугують незвичними й оригінальними назвами функцій і завдань, що їх виконують сучасні вчителі. Оскільки серед офіційних назв педагогічних професій немає цих термінів, їх не варто використовувати, адже важливо, щоб українська термінологія, вбираючи світові надбання певної науки (терміносистему), залишилася національно самобутньою.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

СУМ 4 – Білодід, І.К. (Ред.) (1973). *Словник української мови* (Т. 1–11). (Т. 4). Київ: Наукова думка.

СУМ 5 – Білодід, І.К. (Ред.) (1974). *Словник української мови* (Т. 1–11). (Т. 5). Київ: Наукова думка.

СУМ 10 – Білодід, І.К. (Ред.) (1979). *Словник української мови* (Т. 1–11). (Т. 10). Київ: Наукова думка.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк, Б.М. (2001). Мовні зміни на тлі деколонізації та глобалізації. *Мовознавство*, 3, 48–54.
2. Архипенко, Л.М. (2004). Своєрідність сучасної мовної ситуації процесу запозичення англіцизмів. *Культура народів Причорномор'я*, 49, 75–79.
3. Байбакова, І., Буракова, О. & Задорожний, В. (1994). Англійські запозичення у сучасному українському термінотворенні. *Проблеми української науково-технічної термінології: Тези 3-ої Міжнародної наукової конференції* (с. 44–45). Львів.
4. Гвоздй, С. & Устьянська, О. (2019). Професійні ролі викладача вищої школи у підготовці майбутніх фахівців. *Освітологічний дискурс*, 1 – 2 (24 –25), 141–160.
5. Гончаренко, С. (1997). *Педагогічний словник*. Київ: «Либідь».
6. Григоренко, М. (2014). Особливості процесу запозичання в сучасній українській мові. *Вісник Львівського університету, серія філологічна*, 61, 255–261.
7. Грищенко, М. (Ред.) (2016). *Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи*. Київ.
8. Гурко, О.В. (2012). Англійські запозичення в мові мас-медіа. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки, філологічні науки, мовознавство*, 22, 39–42.
9. Донська, І. (2018). *Хто потрібен сучасному учневі: вчитель чи ментор?* URL: <https://osvitoria.media/opinions/hto-potriben-suchasnomu-uchnevi-vchytel-chy-mentor/>
10. Дьолог, О.С. (2019). Англійські запозичення в сучасній українській економічній термінології. *Закарпатські філологічні студії*, 8(1), 12–17.
11. Іващин, О. (1992). Проблема доцільності використання запозичень та інтернаціоналізмів у науково-технічній термінології. *Проблеми української науково-технічної термінології: Тези 1-ої Міжнародної наукової конференції* (с. 114–116). Львів.
12. Козуб, Л.С. (2017). Особливості використання англіцизмів у сучасній українській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, серія: філологія*, 26 (2), 40–42.
13. Котенева, І.С. & Карлова, Н.М. (2021). Сучасні ролі викладача закладу вищої освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки)*, 1 (339), 338–347.

14. Кузенко, О. & Мацук, Л. (2018). Професіограма сучасного вчителя початкових класів у руслі впровадження концепції Нової української школи. *Освітній простір України*, 13, 160–166.
15. Малишев, В.Ф. & Петраковський, О.Ю. (Уклад.) (2000). *Новий англо-український та українсько-англійський словник*. Харків: Друкарський центр «Єдиноріг».
16. Михайлова, Л.М. (Ред.) (2020). *Словник термінів і понять сучасної освіти*. Севе́ро-донецьк.
17. Павлик, Н.В. (2021). *Особливості психологічної готовності сучасного педагога до творчої професійної діяльності в умовах Нової української школи: науково-аналітична доповідь*. Київ: «Педагогічна думка».
18. Пивовар, А.С. (2019). *Вчитель-коуч як основа успішності учня*. URL: <https://conf.zippo.net.ua/?p=194>.
19. Помазан, І.О., Берест, Т.М., Ільїна, О.В., & Купрікова, Г.В. (Упоряд.) (2021). *Глосарій новітньої педагогічної термінології*. Харків: Вид-во НУА.
20. Скорейко-Свірська, І. (2008). *Загальні тенденції фонетико-графічної асиміляції науково-технічних термінів англійського походження*. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vnulp/Ukr_term/2008_620/17.pdf.
21. Степикіна, Т.В. (2012). Метод коучингу в системі шкільної освіти. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*, 22, IV, 257.
22. Топол, В. (2020). *Що таке фасилітація і як вона може допомогти вчителю в класі*. URL: <https://nus.org.ua/articles/shho-take-fasylyitatsiya-i-yak-vona-mozhe-dopomogty-vchytelyu-v-klasi>
23. Черній, А.Л. (Ред.) (2022). *Нова українська школа: поради для вчителя 5–6 класів: навчально-методичний посібник*. Рівне: РОІППО.

Oksana Dilna

NEW PROFESSIONAL ROLES OF A TEACHER AND THEIR NAMES: TERMINOLOGY ANALYSIS

In the modern world multitasking is a professional feature of specialists working in various fields. It also applies to teachers. Difficult conditions of forced remote education during pandemic, remote and mixed learning under conditions of martial law require teachers to acquire new skills and perform roles that often go beyond the traditional idea of a teacher. The concept of the New Ukrainian School refers to a teacher who is no longer the only mentor and source of knowledge, but is at the same time a coach, facilitator, tutor, moderator, mentor, consultant, instructor, manager and leader in the individual educational trajectory of the child.

Recent years saw many borrowings in pedagogical terminology, first of all, these are anglicisms, less frequently – borrowings from classical languages that functioned in other terminological systems and acquire a new meaning in pedagogy. The dominance of foreign terms in computer or economic science has become something common both for linguists and ordinary speakers, but anglicisms in the educational field seem to be an artificial and undesirable phenomenon.

A comprehensive study of borrowings in pedagogical terminology is extremely relevant, as the number of new terms of foreign origin in the educational environment is constantly growing. It is necessary to find out whether borrowing is justified, or it is just the fashion for new words and unwillingness to look for the Ukrainian counterparts or create new ones.

The article analyzes the latest terms that have appeared in pedagogy from the point of view of the expediency of their use. The meaning and origin of such terms as *coach*, *facilitator*, *tutor*, *mentor*, *moderator*, *advisor* and *supervisor* have been clarified. Based on the translation and explanatory dictionaries of pedagogical terms, all possible correspondences for these foreign names were selected. The article describes how the semantics of the latter

is superimposed on the definition of the functions performed by modern teachers. The most appropriate substitutes, actually Ukrainian and those of foreign origin, which exist in the Ukrainian language, are proposed.

It is concluded that in the case when a specific term has the same meaning as the borrowed one, it should be fixed as a single normative variant or as a synonym along with the term of foreign origin, as the national terminology should absorb the world heritage of a certain science (terminology), while preserving its nationally identity.

Keywords: borrowed word, term, anglicism, teacher, pedagogue, pedagogical terminology.

LEGEND

СУМ 4 – Bilodid, I.K. (Ed.) (1973). *Slovník ukraínskoi movy* (T. 1–11). (T. 4). [*Dictionary of the Ukrainian language* (Vol. 1 – 11). (Vol. 4)]. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

СУМ 5 – Bilodid, I.K. (Ed.) (1974). *Slovník ukraínskoi movy* (T. 1 – 11). (T. 5). [*Dictionary of the Ukrainian language* (Vol. 1–11). (Vol. 5)]. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

СУМ 10 – Bilodid, I.K. (Ed.) (1979). *Slovník ukraínskoi movy* (T. 1–11). (T. 4). [*Dictionary of the Ukrainian language* (Vol. 1 – 11). (Vol. 10)]. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

REFERENCES

1. Azhniuk, B.M. (2001). Movni zminy na tli dekolonizatsii ta hlobalizatsii [Linguistic changes against the background of decolonization and globalization]. *Movoznavstvo*, 3, 48–54 (in Ukr.).
2. Arkhpenko, L.M. (2004). Svoieridnist suchasnoi movnoi sytuatsii protsesu zapozychennia anhliisymiv [Peculiarity of the modern language situation of the process of borrowing anglicisms]. *Kultura narodov Prychernomoria*, 49, 75–79 (in Ukr.).
3. Baibakova, I., Burakova, O. & Zadorozhnyi, V. (1994). Anhliiski zapozychennia u suchasnomu ukrainskomu terminotvorenii [English Borrowings in Modern Ukrainian Term Creation]. *Problemy ukrainskoi naukovo-tekhnichnoi terminologii: Tezy 3-oi Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii* (pp. 44–45). Lviv (in Ukr.).
4. Hvozdiï, S. & Ustianska, O. (2019). Profesiïni roli vykladacha vyshchoi shkoly u pidhotovtsi maibutnix fakhivtsiv [*Professional Roles of the Higher School Teacher in the Future Specialists Training*]. *Osvitohichnyi dyskurs*, 1–2 (24–25), 141–160 (in Ukr.).
5. Honcharenko, S. (1997). *Pedahohichnyi slovník* [*The Pedagogical Dictionary*]. Kyiv: “Lybid” (in Ukr.).
6. Hryhorenko, M. (2014). Osoblyvosti protsesu zapozychannia v suchasniï ukrainskii movi [Features of the borrowing process in the modern Ukrainian language]. *Visnyk Lvivskoho universytetu, seriia filohichna*, 61, 255–261 (in Ukr.).
7. Hryshchenko, M. (Ed.) (2016). *Nova ukrainska shkola: kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly* [*New Ukrainian School: The Conceptual Basis of Secondary School Refor*]. Kyiv (in Ukr.).
8. Hurko, O.V. (2012). Anhliiski zapozychennia v movi mas-media [English borrowings in the language of the media]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky, filohichni nauky, movoznavstvo*, 22, 39–42 (in Ukr.).
9. Donska, I. (2018). *Khto potriben suchasnomu uchnevi: vchytel chy mentor?* [*Who the Modern Pupil Needs: a Teacher or a Mentor?*]. Retrieved from <https://osvitoria.media/opinions/hto-potriben-suchasnomu-uchnevi-vchytel-chy-mentor/> (in Ukr.).

1. Doloh, O.S. (2019). Anhlomovni zapozychennia v suchasni ukrainskii ekonomichnii terminologii [English borrowings in modern Ukrainian economic terminology]. *Zakarpatski filolohichni studii*, 8(1), 12–17 (in Ukr.).
2. Ivashchysyn, O. (1992). Problema dotsilnosti vykorystannia zapozychen ta internatsionalizmiv u nauково-tekhnichnii terminologii [The Issue of Appropriateness of Using Borrowings and Internationalisms in Scientific and Technical Terminology]. *Problemy ukrainskoi nauково-tekhnichnoi terminologii: Tezy I Mizhnarodnoi naukovoi konferenitsii* (pp. 114–116). Lviv (in Ukr.).
3. Kozub, L.S. (2017). Osoblyvosti vykorystannia anhlitsyzmiv u suchasni ukrainskii movi [The peculiarities of anglicisms usage in the modern Ukrainian language]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu, seriia: filolohiia*, 26 (2), 40–42 (in Ukr.).
4. Kotienieva, I.S. & Karlova, N.M. (2021). Suchasni roli vykladacha zakladu vyshchoi osvity [Modern roles of the teacher of a higher educational institution]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka (pedahohichni nauky)*, 1 (339), 338–347 (in Ukr.).
5. Kuzenko, O. & Matsuk, L. (2018). Profesiograma suchasnoho vchytelia pochatkovykh klasiv u rusli vprovadzhennia kontseptsii Novoi ukrainskoi shkoly [Professiogram of a modern teacher of elementary school in the context of introducing the concept of a New Ukrainian school]. *Osvitnii prostir Ukrainy*, 13, 160–166 (in Ukr.).
6. Malyshev, V.F. & Petrakovskyi, O.Yu. (Comp.) (2000). *Novyi anhlo-ukrainskyi ta ukrainsko-anhliiskyi slovnyk* [New English-Ukrainian and Ukrainian-English Dictionary]. Kharkiv: Drukarskyi tsentr “Iedynoroh” (in Ukr.).
7. Mykhailova, L.M. (Ed.) (2020). *Slovnyk terminiv i poniat suchasnoi osvity* [The Dictionary of Terms and Notions of Modern Education]. Sievierodonetsk (in Ukr.).
8. Pavlyk, N.V. (2021). *Osoblyvosti psykholohichnoi hotovnosti suchasnoho pedahoha do tvorchoi profesiinoi diialnosti v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly: nauково-analitychna dopovid* [Peculiarities of Readiness of a Modern Teacher to Creative Professional Activity within the Framework of a New Ukrainian School]. Kyiv: “Pedahohichna dumka” (in Ukr.).
9. Pyvovar, A.S. (2019). *Vchytel-kouch yak osnova uspishnosti uchnia* [Teacher-Coach as the Basis for Learner’s Academic Performance]. Retrieved from <https://conf.zippo.net.ua/?p=194>. (in Ukr.).
10. Pomazan, I.O., Berest, T.M., Ilina, O.V. & Kuprikova, H.V. (Comp.) (2021). *Hlosarii novitnoi pedahohichnoi terminologii* [The Glossary of Modern Pedagogical Terminology]. Kharkiv: Vyd-vo NUA (in Ukr.).
11. Skoreiko-Svirska, I. (2008). *Zahalni tendentsii fonetyko-hrafichnoi asimiliatsii nauково-tekhnichnykh terminiv anhliiskoho pokhodzhennia* [General tendencies of phonetic-graphic assimilation of scientific and technical terms of English origin]. Retrieved from http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vnulp/Ukr_term/2008_620/17.pdf. (in Ukr.).
12. Stepykina, T.V. (2012). Metod kouchynhu v systemi shkilnoi osvity [The Coaching Method within the School Education System]. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka*, 22, IV, 257 (in Ukr.).
13. Topol, V. (2020). *Shcho take fasylytatsiia i yak vona mozhe dopomohty vchyteliu v klasi* [What is Facilitation and How a Teacher Can Use It in the Classroom]. Retrieved from <https://nus.org.ua/articles/shho-take-fasylytatsiya-i-yak-vona-mozhe-dopomogty-vchytelyu-v-klasi> (in Ukr.).
14. Chernii, A.L. (Ed.) (2022). *Nova ukrainskyi shkola: poradnyk dlia vchytelia 5–6 klasiv: navchalno-metodychnyi posibnyk* [New Ukrainian School: Guidance for a Teacher of 5 – 6 Grades: Methodological Manual]. Rivne: ROIPPO (in Ukr.).